

Integrationsministeriet

1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 17.04.2009
Navn: IS
Side 1 af 4

Vedr. Lovforslag om ændring af udlændingeloven m.v. j.nr. 2009/4009-100

En gennemgang af lovforslaget giver alene Retssikkerhedsfonden anledning til følgende bemærkninger, som udgør et supplement til høringssvar af 15. april d.å. vedr. betænkning nr. 1505 som lovforslaget bygger på.

Der er tale om et regelsæt med vidtgående beføjelser i forhold til en efter hidtidige erfaringer meget begrænset persongruppe, som næppe vil give anledning til mere end et par sager om året.

Regeringen har overordnet tilsluttet sig de forslag, som arbejdsgruppen bag betænkning nr. 1505 har fremsat, idet regeringen har valgt model 1 som grundlag for lovforslaget.

Retssikkerhedsfonden anser det for meget positivt og en væsentlig forbedring i forhold til gældende ret, at regeringen har fravalgt en nævnsløsning (model 2 og 3) og i stedet foretrukket at indføre domstolskontrol med adgang til appel til landsretten og med i hvert fald som udgangspunkt fuld prøvelsesret af hele det materiale, som indgår i sagen – også det fortrolige stof. Både farevurderingen og afgørelse af udvisningsspørgsmålet skal efter forslaget efterprøves ved domstolene. Model 1 er den model, som kræver færrest ændringer i forhold til de nugældende regler, men bortset herfra er denne løsnings fortrin frem for model 4 ikke nærmere begrundet, uanset at model 4 er den mest konsekvent gennemførte af de to modeller, som bygger på domstolskontrol.

Når brug af tavshedsplæg til den beskikkede forsvarer ikke anses for tilstrækkeligt til at sikre fuld fortrolighed med hensyn til det materiale, som vedkommende udlænding ikke må gøres bekendt med, skyldes det ikke en mere almindelig mistillid til de beskikkede advokater, men den risiko, der

Fondens bestyrelse:

Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Fhv. landsdommer Holger Kallehauge ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjem ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Prof.lic.jur., Lennart Lynge Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
Prof.dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydesholt ●
Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør,
Hans Jørgen Engbo ●
Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof.dr.med., Niels Høiby ●
Advokat (H), Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøj ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Fhv. landsdommer,
Holger Kallehauge ●
Fhv. højsteretsdommer Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat (H), Helle Lokdam ●
Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Fhv. højsteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Speciallæge, Bente Rich ●
Juridisk rådgiver cand.jur.,
Therese Rytter ●
Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
Prof.dr.jur., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Träskmann ●
Advokat, Fritz Videbech ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjem ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

altid er for, at et tavshedspålæg vil blive overtrådt som følge af uheld, uagtsomhed og fortalelser, herunder navnlig indirekte under afhøringer og procedure. Den nødvendige adgang til kontradiktion f.s.v. angår det fortrolige materiale er derfor foreslået overladt til den særligt udvalgte advokat, som får samme adgang til fortroligt materiale, som den retten har.

De særlige advokater antages af Justitsministeren, jfr. bemærkningerne s. 76, men det fremgår ikke, om dette hverv agtes opslået og besat efter ansøgning, ligesom det ikke fremgår af lovforslagets bemærkninger, jfr. s. 49 og 83, om navne på de særligt udvalgte advokater skal hemmeligholdes. På alle punkter, hvor der ikke er helt særligt tungtvejende grunde til i disse sager at fravige retsplejelovens almindelige regler, bør dette ikke ske. De særlige advokaters identitet bør derfor være kendt, ganske som den almindelige forsvarers navn er det, medmindre der i den konkrete sag foreligger sådanne særlige omstændigheder, der gør hemmeligholdelse påkrævet. Afgørelse bør i så fald træffes af retten.

Sikkerhedsgodkendelse af de særlige advokater og af rettens administrative personale er omtalt flere steder i bemærkningerne til lovforslaget, jfr. bl.a. s. 48. Når sikkerhedsgodkendelse ikke er nævnt f.s.v. angår dommere, går Retssikkerhedsfonden ud fra og er også enig i, at en sådan særlig godkendelse af dommere ikke er påkrævet.

Brug af diplomatiske forsikringer er nævnt flere steder i bemærkningerne, jfr. bl.a. s. 8, 14, 31 og 55-57. Gengivelsen på s. 8 af arbejdsgruppens vurdering af muligheden for at benytte diplomatiske forsikringer forekommer mere optimistisk end i betænkningen. Retssikkerhedsfonden må advare indtrængende imod enhver brug af dette middel. Risikoen for herved at komme til at overtræde det absolutte forbud mod at anvende eller bidrage til anvendelse af tortur, som Danmark har forpligtet sig til at overholde, er alt for stor. Det er imidlertid positivt, at lovforslaget ikke indfører hjemmel for anvendelse af diplomatiske forsikringer. En sådan lovhjemmel er ikke påkrævet og ej heller ønskelig, da selve lovhjemmelens eksistens kunne risikere at fremkalde en brug, der ellers lettere ville være undgået. Det kunne f.eks. tænkes at stat forlanger udlevering med en, måske, illusorisk forsikring, da dansk ret jo ”giver mulighed herfor”.

Brugen af elektronisk fodlænke omtales i bemærkningerne, bl.a. s. 31, 57-58 og 61-62. Indførelsen af dette nye middel finder sted uden at afvente de nærmere undersøgelser og analyser, som arbejdsudvalget i betænkning nr. 1505 ellers lagde op til, hvilket forekommer betænkeligt. Retssikkerhedsfonden skal anbefale, at de i betænkningen nævnte undersøgelser iværksættes, inden der indføres nye lovregler om brug af elektronisk fodlænke.

1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 17.04.2009
Navn: IS
Side 2 af 4

Fondens bestyrelse:

Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Fhv. landsdommer Holger Kallehauge ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelm ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Prof.lic.jur., Lennart Lyngge Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydenscholt ●
Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør,
Hans Jørgen Engbo ●
Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof.dr.med., Niels Høiby ●
Advokat (H), Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøy ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Fhv. landsdommer,
Holger Kallehauge ●
Fhv. højesteretsdommer Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat (H), Helle Lokdam ●
Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Fhv. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Speciallæge, Bente Rich ●
Juridisk rådgiver cand.jur.,
Therese Rytter ●
Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
Prof.dr.jur., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Träskmann ●
Advokat, Fritz Videbech ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelm ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

Sagerne skal behandles i henhold til kap. 43a med visse fravigelser, således at det som nævnt bl.a. s. 35 i bemærkningerne til lovforslaget, ”er retten, der står for sagens oplysning”, se også s. 69 og 72. Selvom dette blødes noget op på s. 36, hvor det ”pålægges udlændingemyndighederne at stå for sagens forberedelse” og i bemærkningerne til § 45 k, s. 83-84 må Retssikkerhedsfonden advare imod, i disse meget specielle sager, at overlade for meget til rettens officialvirksomhed. Kontradiktion er altid det bedste middel til en retssags oplysning. I disse særlige sager, hvor den almindelige forsvarers aktindsigt er begrænset, og hvor den særlige advokats adgang til kommunikation med udlændingen ophører i det øjeblik, han/hun får adgang til det stof, der er fortroligt, jfr. bemærkningerne s. 78, bør der udvises særlig varsomhed med at overlade advokatopgaver til retten. Risikoen er, at der er opgaver vedrørende sagens oplysning, som bliver forsømt. Det bedste og formentlig eneste rette middel herimod er at begrænse den almindelige forsvarers aktindsigt mindst muligt. Rettens adgang til at bestemme, at stof, der af Justitsministeren efter indstilling fra PET anses for fortroligt, helt eller delvis kan udleveres til udlændingen og dennes advokat, omtales bl.a., i bemærkningerne s. 79, hvor det bl.a. anføres:

”Hensynet til udlændingens mulighed for at varetage sine interesser skal klart overstige de sikkerhedsmæssige hensyn, som har begrundet beslutningen” om, at de ikke må udleveres, jfr. ordene ”påkrævet” og ”afgørende”, jfr. § 45 f, stk. 2.

Det fremgår af lovforslagets s. 79, at bestemmelsen er medtaget i lovforslaget for at sikre, at loven er i overensstemmelse med Danmarks forpligtelser efter art. 5, stk.4 i EMRK, således som denne bestemmelse må forstås i lyset af EMD's dom af 19. februar 2009 i sagen A m. fl. mod Storbritannien. Dommen er omtalt s. 53 f. i bemærkningerne til lovforslaget. Det fremgår af dommen, at den udviste skal have mulighed for effektivt at anfægte beskyldningerne mod ham. Efter Retssikkerhedsfondens mening lever § 45 f stk. 2 i den foreslåede udformning imidlertid ikke op til de krav, som følger af dommen. Efter bestemmelsen er videregivelse af fortrolige oplysninger til udlændingen og dennes advokat betinget af, at det "uanset de sikkerhedsmæssige grunde efter § 45 b, stk. 2, findes påkrævet under hensyn til afgørende hensyntagen til udlændingens mulighed for at varetage sine interesser".

I bemærkningerne s. 79 anføres, at videregivelse af oplysninger er betinget af, at hensynet til udlændingens mulighed for at varetage sine interesser klart skal overstige de sikkerhedsmæssige hensyn, som har begrundet beslutningen om, at oplysningerne af sikkerhedsmæssige grunde ikke kan videregives til udlændingen, jfr. ordene " påkrævet" og "afgørende ".

1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 17.04.2009
Navn: IS
Side 3 af 4

Fondens bestyrelse:

Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Fhv. landsdommer Holger Kallehauge ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelm ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Prof.lic.jur., Lennart Lynge Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
Prof.dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydenscholt ●
Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør,
Hans Jørgen Engbo ●
Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof.dr.med., Niels Høiby ●
Advokat (H), Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøy ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Fhv. landsdommer,
Holger Kallehauge ●
Fhv. højsteretsdommer Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat (H), Helle Lokdam ●
Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Fhv. højsteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Speciallæge, Bente Rich ●
Juridisk rådgiver cand.jur.,
Therese Rytter ●
Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
Prof.dr.jur., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Träskmann ●
Advokat, Fritz Videbech ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelm ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.

Som foran anført er det et afgørende krav efter dommen af 19. februar 2009, at udlændingen skal have mulighed for effektivt at imødegå beskyldningerne mod ham. Det fremgår at § 45 f, stk. 2 i den foreslåede affattelse åbner desuagtet adgang til at undlade at videregive oplysninger til udlændingen, selvom den pågældende derved afskæres fra effektivt at imødegå beskyldningerne mod ham. Bestemmelsen opfylder derfor efter Retssikkerhedsfondens mening ikke de krav, som følger af EMRK artikel 5, stk. 4.

Med venlig hilsen

Ole Espersen

1100 København K
Mandag - fredag kl. 10-14

Tlf.: 33 15 30 70
Mail og hjemmeside:
post@retssikkerheds-fonden.dk
www.retssikkerheds-fonden.dk

Dato: 17.04.2009
Navn: IS
Side 4 af 4

Fondens bestyrelse:

Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Fhv. landsdommer Holger Kallehaug ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelm ●

Medlemmer af Forum for retssikkerhed:

Prof.lic.jur., Lennart Lyng Andersen ●
Tidl. direktør for Folketinget,
Ole Stig Andersen ●
Advokat (H), Jørgen Ballhausen ●
Prof. dr.jur., Flemming Balvig ●
Landsdommer,
Hans Henrik Brydenscholt ●
Lektor ph.d., Thomas Elholm ●
Advokat (H), Bjørn Elmquist ●
Fængselsinspektør,
Hans Jørgen Engbo ●
Prof.dr.jur. (formand), Ole Espersen ●
Seniorrådgiver, Jørgen Estrup ●
Prof.lic.jur., Vagn Greve ●
Prof.dr.jur., Jens Vedsted Hansen ●
Advokat (H), Christian Harlang ●
Prof.dr.phil., Hans Hertel ●
Biskop, Kjeld Holm ●
Prof.dr.med., Niels Høiby ●
Advokat (H), Thorkild Høyer ●
Dr.med., Torben Ishøy ●
Prof., Claus Haagen Jensen ●
Fhv. landsdommer,
Holger Kallehaug ●
Fhv. højesteretsdommer Hans Kardel ●
Prof., Ole Krarup ●
Fhv. byretspræsident, Claus Larsen ●
Advokat (H), Helle Lokdam ●
Prof.dr.phil., Anker Brink Lund ●
Prof., Brian Patrick McGuire ●
Prof.dr.jur., Peter Pagh ●
Cand.jur., Ulrich Horst Petersen ●
Fhv. højesteretspræsident,
Niels Pontoppidan ●
Seniorkonsulent cand.jur.,
Lars Adam Rehof ●
Speciallæge, Bente Rich ●
Juridisk rådgiver cand.jur.,
Therese Rytter ●
Lektor ph.d., Jens Elo Rytter ●
Statsautoriseret revisor,
Lars Skovgaard-Sørensen ●
Journalist, cand.jur., Poul Smidt ●
Prof.dr.jur., Eva Smith ●
Advokat, Sune Skadegaard Thorsen ●
Advokat, Tyge Trier ●
Prof., Per Ole Träskmann ●
Advokat, Fritz Videbech ●
Cand.mag., lic.jur., Preben Wilhjelm ●
Specialkonsulent,
Mandana Zarrehparvar ●

Fondens formål:

Retssikkerhedsfonden er almennyttig. Dens formål er at fremme viden om samt forståelse og respekt for retsstatsprincippernes betydning for den demokratiske stat. Dette skal ske blandt andet ved at støtte og inspirere til forskning og formidling, afholdelse af seminarer m.v.

Der er i fondens regi etableret et "Forum for retssikkerhed", hvori der udveksles erfaringer vedrørende udviklinger inden for aktuelle retssikkerhedsområder.

Der søges tilrettelagt en indsats på forskellige områder blandt andet ved udarbejdelse af beskrivelser af udviklingen og diskussioner om dens mulige implikationer for væsentlige retssikkerhedsspørgsmål. Såvel Forum for retssikkerhed som Retssikkerhedsfonden kan tage aktuelle emner op med politikere og myndigheder.